

Butlletí de l'Agenda 21 de la UAB

Número 10. Maig 2010

SUMARI

- El consum de paper a la UAB
- Fotonotícies breus
- Mesurant la sostenibilitat de la UAB: l'indicador
- Miscel·lània ambiental
- Ens fem ressò de...
La nova estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya: 2026.CAT
- El personatge
- L'agenda

Redacció:
Oficina de Medi Ambient UAB
Adreça electrònica: medi.ambient@uab.cat
web: www.uab.cat/agenda21

Nota: Aquest butlletí ha estat elaborat emprant la tipografia Ecofont, que estalvia un 20 % de tinta en la impressió (Més informació a: <http://www.ecofont.eu>)

El consum de paper a la UAB

Les activitats que es desenvolupen diàriament a la UAB fan que hi hagi un consum de paper important.

L'any 2009 la UAB va comprar 167 tones de paper, que inclouen el que es consumeix en els serveis de reprografia i el que es compra als proveïdors de material d'oficina. Aquest consum comporta l'emissió de 96 tones de CO₂ anuals.

En aquest consum de paper, però, cal sumar-hi el paper que consumeixen de manera particular els membres de la comunitat universitària, els embalatges de cartró i els llibres, llibretes i publicacions consumides a la Universitat.

L'impacte ambiental del paper

Els impactes ambientals associats al consum de paper van lligats bàsicament al consum d'aigua, d'energia i de matèries primeres (tant de fibra verge com de reciclada) necessàries per a fabricar-lo. Durant el procés de producció també es generen aigües residuals i emissions atmosfèriques contaminants i es consumeix energia.

A més, el consum de paper també comporta sovint la generació de residus de paper. Cada any es recullen selectivament per a fer-ne el reciclatge entre 250 i 300 tones de paper i de cartró a la UAB.

Iniciatives per a reduir el consum de paper a la UAB

Els darrers anys la UAB ha introduït de manera progressiva diferents mesures per a reduir el consum de paper, com ara les següents:

- L'any 2009 es van reduir de 10.000 a 1.500 els exemplars impresos de la revista mensual *L'Autònoma*. Ara està disponible en format electrònic al web de la UAB. Aquesta reducció significa un estalvi anual d'11 tones de paper.
- Des de febrer de 2010, la nòmina dels treballadors ha passat a ser electrònica; d'aquesta manera s'evita la impressió de més de 5.000 fulls cada mes, la qual cosa suposa l'estalvi d'una tona de paper a l'any.
- Des del curs 2008-2009 la guia de l'estudiant es reparteix en format digital en una memòria USB. Aquesta iniciativa permet estalviar dues tones de paper anuals.
- S'han millorat procediments i programaris interns, com ara el programa de gestió econòmica SUMMA o el de gestió horària,

que permeten reduir el nombre d'impressions.

- Es va promoure la introducció d'un missatge en els correus electrònics enviats des d'adreces de la UAB que advertís de la conveniència de no imprimir-los.

El paper reciclat, el millor paper d'ús quotidià

La UAB només compra un 13 % de paper reciclat als seus proveïdors de material d'oficina. En el cas dels serveis de reprografia, però, aquest percentatge és superior, ja que el 72 % del paper que consumeixen és reciclat.

El paper reciclat presenta molts avantatges ambientals respecte al paper blanc o de fibres verges. D'una banda, evita el consum de productes forestals, redueix les emissions i el consum d'aigua i d'energia durant el procés de fabricació i, a més, contribueix a la recuperació de residus de paper i de cartró.

Durabilitat del paper

Contràriament al que sovint es pensa, la durabilitat del paper no depèn del tipus de fibra (verge o reciclada) sinó dels additius o el procés de fabricació de la pasta.

Consells per a un consum de paper més responsable

1. Fer un ús controlat del paper per a reduir la quantitat de paper consumit.
 - Fer només les impressions i les fotocòpies necessàries.
 - Imprimir i fer les fotocòpies a doble cara.
 - Reutilitzar el paper imprès a una cara.
2. Prioritzar l'escàner per sobre de les còpies en paper. Les fotocopiadores més modernes connectades a la xarxa ja incorporen la funció d'escanejar documents.
3. Reaprofitar els sobres per a correu intern.
4. Seleccionar per a cada ús el paper adient que tingui menys impacte ambiental.
5. Fer servir el mateix tipus de paper per a imprimir, i ajustar els corrons de les fotocopiadores i les impressores perquè s'hi pugui utilitzar paper reciclat.
6. Conservar el paper en llocs secs i preservar-lo de la llum del sol.
7. Dipositar els residus de paper de manera selectiva per tal que se'n pugui fer un reciclatge correcte, ja que el paper és un material altament reciclable.

Fotonotícies breus

Noves actuacions de jardineria sostenible al campus

Amb l'objectiu d'augmentar la biodiversitat i de disposar d'espècies més adaptades a la zona, al començament de febrer es van plantar diversos liquidàmbars a l'aparcament del Rectorat i un garrofer (*Ceratonia siliqua*) davant de la Biblioteca de Ciències Socials. El garrofer ha estat cedit per Talher, l'empresa que s'encarrega actualment del manteniment dels espais enjardinats del campus.

Entre les mesures per a reduir l'ús d'aigua de reg, cal destacar la reforma de dues rotondes a l'eix Nord; se n'ha tret la gespa i s'ha substituït per pedra volcànica i plantes aromàtiques, de manera que ja no caldrà regar-les.

Orquídies al campus

Per tal de millorar els coneixements sobre els espais del campus, aquest any s'està fent un estudi de les diferents espècies d'orquídies presents actualment al campus de Bellaterra. L'espècie més primerenca i abundant és l'abellera (*Ophrys sphegodes*), una orquídia autòctona (vegeu la fotografia).

Per aquest motiu, diverses zones dels voltants del Servei Assistencial de Salut, del Rectorat, de la Facultat de Ciències de la Comunicació i de Cases Sert no se separaran fins al principi de juny.

Plantada d'arbres per a compensar les emissions de CO₂ de l'acte de celebració dels quinze anys de Ciències Ambientals

Dins les mesures d'ambientalització per a la celebració dels quinze anys de la llicenciatura de Ciències Ambientals, es va preveure la reducció i la compensació d'emissions. Les emissions de CO₂ derivades dels desplaçaments i del consum energètic dels espais utilitzats en l'acte van ser de 4,13 tones. Per a compensar aquestes emissions, el passat 2 de març es van plantar, prop de les Columnes de la UAB, set alzines i sis roures. Tot i la dificultat de compensar efectivament els impactes ambientals, es tracta d'un petit gest per a fer l'esdeveniment una mica més sostenible.

Prova pilot de sensors de pluviometria per a un reg més eficient

S'ha iniciat una prova pilot d'instal·lació de sensors de pluviometria per a disposar d'un sistema de reg més eficient. Des del principi de març s'ha instal·lat en la zona enjardinada de les Columnes de la UAB una sonda que permet aturar el reg en cas que detecti que està plovent en aquell indret. Tenint en compte els resultats d'aquesta prova, que de moment funciona correctament, s'instal·laran més sensors en les zones de reg amb programació automàtica.

Mesurant la sostenibilitat de la UAB: l'indicador

El Pla d'acció per a la sostenibilitat de la UAB de l'Agenda 21 disposa d'un pla de seguiment format per 23 indicadors, que permeten monitorar el compliment del Pla d'acció i l'estat ambiental de la UAB.

Indicador de seguiment 16. Consum de paper reciclat

Descripció	Percentatge del consum de paper reciclat a la UAB.		
Unitats	- Total de kg de paper reciclat consumit anualment per la UAB (serveis de reprografia + compra dels departaments) dividit pel total de kg de paper consumit anualment per la UAB, i multiplicat per 100.		
Tendència desitjada	↑		
Programa referència	de 4.2	Ambientalitzar la compra i els serveis de la UAB, seguint criteris de sostenibilitat i d'ètica.	
Freqüència mesura	de Anual	Any d'inici del càlcul	2006
Abast	UAB	Font de les dades	Oficina de Promoció Econòmica i Compres

Dades de consum de paper per a l'any 2009:

Consum de paper	kg	% de paper reciclat / total
Paper comprat per la UAB a proveïdors (Abacus, PMC, Office Depot)	73.791	13 %
Paper consumit als serveis de reprografia de la UAB	93.434	72 %
Paper comprat als campus de la Universitat	167.225	46 %
Kg de paper / persona	3,31	

> Valoració

Pel que fa al percentatge de paper reciclat, cal destacar que l'ús d'aquest en els serveis de reprografia és bastant elevat i arriba al 72 %, mentre que el percentatge de paper reciclat comprat pels diferents departaments i serveis és només del 13 %. Això evidencia que cal reforçar la sensibilització sobre aquest tema per tal que la comunitat universitària prioritzi el paper reciclat en la seva compra.

Per a fer el càlcul de kg de paper / persona, s'ha considerat el paper comprat a la UAB dividit pel nombre de persones que constitueixen la comunitat universitària (PAS, PDI i estudiants).

Miscel·lània ambiental

Quin és el circuit de reciclatge del paper i del cartró a la UAB?

Trobaràs la resposta a la pàgina següent...

El circuit de reciclatge de paper i cartró a la UAB

A la UAB fa anys que s'ha establert un circuit específic per al reciclatge del paper i del cartró. Per tal que aquest circuit funcioni és important que tothom hi col·labori. És per això que ara s'ha iniciat una campanya d'informació específica que té per objectiu recordar quines són les bones pràctiques ambientals que la comunitat universitària ha de dur a terme en la recollida selectiva del paper i del cartró. S'ha iniciat la campanya amb l'edició de cartells informatius que s'han penjat als punts d'informació ambiental que hi ha a cada facultat i amb l'elaboració d'un vídeo que mostra quin és el circuit del reciclatge dels residus de paper i de cartró que generem a la UAB. Aquest vídeo es pot consultar al web www.uab.cat/agenda21 i també al canal dels [vídeos de la UAB](#).

Quin és el circuit de reciclatge del paper i del cartró?

A les oficines i als despatxos de la Universitat hi ha papereres específiques per a llençar-hi el paper. El personal que treballa en aquests despatxos ha de buidar aquestes papereres, quan són plenes, als bujols blaus que hi ha als passadissos dels edificis. D'altra banda, el cartró s'ha de plegar i posar a darrere dels bujols blaus que hi ha als passadissos.

El personal de neteja porta un cop per setmana els bujols blaus dels passadissos a l'exterior dels edificis i llença el cartró als contenidors exteriors. Les empreses concessionàries (bars i restaurants, copisteries, comerços, etc.) també han de llençar el cartró plegat dins dels contenidors blaus situats a l'exterior dels edificis.

Setmanalment l'empresa de neteja de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès recull el paper i el cartró i el transporta fins a la planta de reciclatge de l'empresa Stora Enso a Castellbisbal, on s'utilitza per a fer cartró per a embalatges.

Algunes imatges del procés del reciclatge del paper i el cartró:

Buidant la paperera als bujols blaus que hi ha als passadissos.

Personal de l'empresa de neteja llençant el cartró plegat dins els contenidors exteriors.

Recollida setmanal del paper i del cartró a càrrec de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès.

Cartró d'embalatge resultant del reciclatge de paper i cartró a la planta de Stora Enso.

Ens fem ressò de...

LA NOVA ESTRATÈGIA PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE DE CATALUNYA: 2026.CAT

El 25 de febrer d'enguany es va presentar la proposta de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya. Aquesta estratègia ha estat engegada i coordinada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, i ha comportat un procés d'elaboració que ha durat des del maig de 2009 fins al febrer de 2010.

L'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya estableix les línies i els objectius estratègics per tal de garantir la transició de Catalunya cap a escenaris de més sostenibilitat social, econòmica i ambiental, prenent com a horitzó l'any 2026.

Un instrument per a l'acció

L'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya ha de permetre afrontar els grans reptes del futur i orientar l'acció del Govern de manera coherent amb els compromisos internacionals de sostenibilitat. Aquest pla ambiciós està dividit en set eixos d'actuació:

1. Catalunya, un territori amb ciutats i pobles i garantia de biodiversitat.
2. Catalunya, eficient en l'ús de l'energia i en l'acció climàtica.
3. Catalunya es mou amb intel·ligència.
4. Catalunya ecoeficient, competitiva i innovadora.
5. Catalunya consumeix amb criteri.
6. Catalunya cívica, integradora, pròspera i sana.
7. Catalunya participativa i amb una administració propera.

Dins d'aquests set eixos, s'han definit 15 línies estratègiques i 90 objectius, i es desenvoluparan seguint plans d'actuació quadriennals a partir de l'aprovació del Govern, que es preveu que sigui enguany.

Entre les mesures concretes previstes hi ha rehabilitar el 47 % dels edificis de Catalunya, reduir el 25,5 % de les emissions globals per part dels sectors difusos respecte al 2005, garantir que entre el 25 % i el 30 % dels vehicles siguin elèctrics, inclouent-hi els híbrids, i

consolidar la reducció del 23 % de la generació per capita de residus.

Els càlculs del Departament parteixen de la premissa que un model de producció sense criteris ecològics té un cost evitable de 7.900 milions d'euros anuals a Catalunya, cosa que representa el 4 % del PIB actual. Seguint la tendència actual, aquesta xifra arribarà als 11.700 milions el 2026, cosa que es pot revertir amb la inclusió de criteris de sostenibilitat i la reducció, per tant, d'aquestes externalitats fins a 6.300 milions.

Un procés participatiu

En el marc de l'Estratègia, s'han presentat els reptes i les diagnosis de la situació actual de diferents sectors econòmics clau (indústria, turisme, energia, construcció, mobilitat, sector agrari i comerç i consum), i s'han identificat impactes positius i negatius, actuals i futurs de cada sector i s'han proposat les mesures per desenvolupar.

Entre el mes de maig de 2009 i el mes de febrer de 2010, es va convidar els diferents col·lectius de la societat civil del país a participar en el debat, presencial i virtual, per tal que proposessin mesures que calia considerar en la redacció final de l'Estratègia.

S'han fet sessions de debat sectorial en diferents punts del territori, dirigides a representants de l'àmbit acadèmic, associatiu, ambiental, econòmic i de l'administració. També s'han organitzat sessions dirigides a col·lectius específics, com ara els professionals de l'educació, els professionals de la comunicació, el tercer sector social i el jovent.

En el procés hi han participat més de 3.000 persones, hi han treballat 39 vocals de diversos sectors econòmics i socials que han format un consell consultiu i s'han dut a terme diverses reunions territorials. La UAB, com a institució, ha participat en el procés participatiu com a membre del consell consultiu. Més informació a: <http://2026.cat>.

El personatge

Francesc Villacorta i Martí **Cap de Serveis a la Comunitat (Àrea de Serveis Logístics i d'Administració)**

Francesc Villacorta va iniciar la seva carrera professional a la UAB l'any 1972. Va començar a Magatzem General i Transports, que inicialment es dedicava a comprar i distribuir material d'oficina i a la gestió del transport i les mudances i, posteriorment, va assumir la gestió del material científic i de laboratori. Fa 16 anys va fer-se càrrec dels Serveis Auxiliars, integrats el 1996 dins de l'Àrea de Logística i Medi Ambient. Actualment el seu servei s'anomena Serveis a la Comunitat i depèn de l'Àrea de Serveis Logístics i d'Administració. Des de 2008 Francesc Villacorta compagina el seu càrrec a Serveis a la Comunitat amb el d'administrador de centre del Rectorat.

1. Quines són les competències de la Unitat de Serveis a la Comunitat?

Serveis a la Comunitat gestiona els serveis següents: serveis de neteja, de gestió documental (fins ara anomenat *reprografia*), de transport (inclou el correu intern i extern de mercaderies i missatgeria), de mudances, de correus, de vestuari del PAS i d'activitats extrauniversitàries que es fan al campus (proves de la UOC i d'altres entitats).

2. Com es gestiona el servei de neteja i quines implicacions ambientals té?

La gestió del servei de neteja està determinada per les clàusules del concurs públic que regula aquest servei. Aquest concurs es fa cada quatre anys i consta d'un plec de clàusules administratives i un de condicions tècniques que defineixen l'actuació i el funcionament del servei.

En aquests plecs s'inclouen clàusules ambientals des de fa anys. Per exemple, es determinen els productes de neteja respectuosos amb el medi ambient que s'han d'utilitzar, així com els que no es poden utilitzar. També es fixa la separació de residus que ha de fer el personal de neteja, d'acord amb les fraccions de recollida selectiva que hi ha implantades a la Universitat.

Per assegurar el compliment d'aquestes clàusules, amb una freqüència bimestral es pren una mostra representativa de punts que són inspeccionats per la UAB. A banda, les empreses de neteja fan els seus propis controls periòdics.

Actualment a la UAB treballen dues empreses de neteja, Selmarsa i Clece, amb una plantilla aproximada de 250 persones als diferents campus.

3. Quines millores ambientals s'han incorporat als serveis gestionats des de Serveis a la Comunitat?

Els darrers quinze anys s'ha avançat molt en la introducció de clàusules ambientals en els concursos d'adjudicació, la qual cosa ha permès millorar els diferents serveis. Algunes iniciatives o millores que cal destacar són les següents:

- Fa molts anys, es va començar a utilitzar el paper reciclat per a imprimir els fulls dels exàmens, que es gestionaven des del Magatzem General.
- A finals dels anys vuitanta es va iniciar la introducció dels cartutxos i injectors d'impressora reciclats.
- En el servei de transport intern, es van substituir els sobres de paper pels sobres reutilitzables.
- El servei de transport transporta els residus de piles i fluorescents des dels diferents centres a la deixalleria.
- En el servei de gestió documental des de fa anys les fotocòpies es fan per defecte amb paper reciclat i a doble cara.
- Es prioritzen empreses amb sistemes de gestió ambiental certificats.

Crec que és molt important introduir aquests criteris ambientals en els concursos públics, ja que és la via més efectiva per a garantir-ne el compliment. Aquestes iniciatives, la majoria de vegades, no comporten un gran sobreesforç. Es tracta de sensibilitzar les empreses i tota la comunitat universitària per tal de canviar dinàmiques i introduir millores ambientals d'una manera progressiva però constant.

L'agenda

Dies mundials destacats

8 de maig: Dia Internacional del Comerç Just
15 de maig: Dia d'Acció Global pel Clima
24 de maig: Dia Europeu dels Parcs Naturals
5 de juny: Dia Mundial del Medi Ambient
8 de juny: Dia Mundial dels Mars i els Oceans
17 de juny: Dia Mundial de Lluita contra la Desertització i la Sequera

Agenda d'activitats

➤ **Activitats de la Fàbrica del Sol per a la primavera de 2010**

Durant els mesos de primavera la Fàbrica del Sol, el nou equipament d'educació ambiental de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, organitza diferents activitats dedicades a descobrir i conèixer la biodiversitat urbana. Totes les activitats són gratuïtes. Les inscripcions s'obren catorze dies abans que tingui lloc l'activitat.

Més informació a: <http://www.mcrit.com/crbs/recursos/quees/quees.htm>

➤ **Seminaris de Biodiversitat.**

La Direcció General del Medi Natural té previst organitzar un seguit de seminaris per fer conèixer diferents aspectes innovadors sobre la biodiversitat i la seva gestió i aprofundir-hi. S'hi presentaran aquests temes:

- Canvi climàtic i biodiversitat.
- Serveis ambientals dels ecosistemes.
- La biodiversitat i els espais naturals protegits.
- Les espècies invasores.
- Impacte de la societat catalana sobre la biodiversitat global.
- Economia i biodiversitat.

Aquests seminaris tindran lloc a la sala d'actes del Departament de Medi Ambient i Habitatge, els dies 15 d'abril, 20 de maig, 17 de juny, 8 de juliol, 16 de setembre i 14 d'octubre.

Més informació a:

http://mediambient.gencat.net/cat/el_medi/any_internacional_biodiversitat/participe_uhi/seminaris_bio.jsp?ComponentID=182677&SourcePageID=182726#1

➤ **11a edició de la Festa del Comerç Just i la Banca Ètica**

Se celebrarà el 8 de maig, coincidint amb el Dia Internacional del Comerç Just.

Les activitats tindran un clar objectiu sensibilitzador i informador (exposició i venda de productes de comerç just, actuacions de teatre, música, espectacles infantils, jocs, exposicions, projecció de documentals, etc.).

Organització: SETEM, Alternativa 3, Intermón Oxfam, Xarxa de Consum Solidari i FETS.

Més informació a: <http://www.festaci.org>

➤ **9a edició de la Setmana de la Bici**

Del 10 al 16 de maig s'organitzaran un seguit d'activitats per sensibilitzar la ciutadania en relació amb l'ús responsable de la bicicleta i la necessitat de compartir cívicament la ciutat: cursos d'iniciació, esmorzars, revisions mecàniques gratuïtes, circuits infantils, bicicletades nocturnes, etc.

Més informació a: <http://www.bcn.cat/bicicleta>